

SỞ GIÁO DỤC VÀ ĐÀO TẠO

PHÚ THỌ

(Đề gồm: 02 trang)

KỲ THI KHẢO SÁT CHẤT LƯỢNG HỌC SINH LỚP 12

THPT (ĐỢT 2) NĂM HỌC 2025-2026

Đề thi: NGỮ VĂN

Thời gian làm bài: 120 phút, không kể thời gian phát đề

I. ĐỌC HIỂU (4,0 điểm)

Đọc văn bản:

ẤN TƯỢNG 2025

Năm 2025 lùi lại phía sau như một cuốn phim quay chậm, đầy ánh sáng và những gam màu mạnh mẽ. Trên trục thời gian dài rộng, đi và đến, khai phá và dựng xây, biến thiên và tích tụ, 2025 không chỉ là dấu mốc có nhiều ngày kỷ niệm tròn năm trong lịch sử dân tộc, mà còn gọi mở những bài học có giá trị cho hôm nay và mai sau.

1. Những lễ hội của hồn thiêng sông núi

Hai cuộc diễu binh, diễu hành lớn tại thành phố Hồ Chí Minh ngày 30/4 và tại Hà Nội ngày 2/9 trải dài như những dải lụa cờ đỏ thắm, trào dâng niềm tự hào dân tộc trong mỗi nhịp bước. Trên những đại lộ thênh thang, sắc áo đỏ sao vàng nối nhau như những dòng sông ánh sáng, chảy không ngừng giữa các tầng trời hội tụ. Những biên đội trực thăng Mi-171, Mi-17, Mi-8 mang cờ Đảng, cờ Tổ quốc tung bay trên bầu trời Ba Đình; những vũ khí, khí tài hiện đại; những đội hình lực lượng vũ trang chính quy, tinh nhuệ... không chỉ phô diễn sức mạnh, mà khẳng định một điều giản dị mà sâu xa: cùng đi đến tương lai tươi sáng bằng chính đôi chân của mình.

Nhìn lại chặng đường 80 năm kể từ tháng Tám rung trời sấm nổ, người Việt Nam càng hiểu rõ hơn cái giá của tự do, ý nghĩa của độc lập. Trải bao gian khó, hy sinh, dân tộc ta đã khẳng định chân lý vĩnh hằng: “Không có gì quý hơn Độc lập, Tự do”. Một dân tộc mang trong mình ý chí sống còn như thế, một dân tộc biết đứng lên từ mất mát, thương đau và tiến về phía trước bằng lòng kiên cường như thế, thì không khó khăn nào có thể cản bước. Không lực cản nào có thể ngăn được chúng ta viết tiếp câu chuyện hòa bình bằng nội lực mạnh mẽ của chính mình.

2. Cuộc chuyển động lớn

Nếu phải chọn một từ để nói về năm qua trong lĩnh vực chính trị - hành chính, thì đó chính là “đột phá”. Bởi năm 2025 chứng kiến một cuộc sắp xếp quy mô lớn nhất trong lịch sử hiện đại đối với tổ chức bộ máy trong hệ thống chính trị. Bắt đầu từ ngày 1/7/2025, bộ máy chính quyền địa phương vận hành theo mô hình hai cấp, “nhẹ hơn để bay cao”. Những ngày đầu triển khai, nhiều người dân có chút lo lắng, ngỡ ngàng. Nhưng chỉ sau vài tháng, nền nếp mới nhanh chóng định hình. [...]

3. Đại lộ của những cơ hội mới

Năm 2025 khép lại với những con số biết nói. Tăng trưởng GDP dự kiến hơn 8%, thuộc nhóm cao nhất trong khu vực và thế giới. Chỉ trong chưa đầy một thập niên, thu nhập bình quân đầu người đã tăng lên 5.000 USD - một bước tiến kinh tế đáng kể. Tăng trưởng bình quân giai đoạn 2021-2025 đạt 6,3%, vượt mục tiêu đề ra và cao hơn nhiệm kỳ trước, bất chấp những cơn bão kinh tế toàn cầu.

Nếu phải tìm “biểu tượng vật chất” cho thành công của 2025, thì đó chính là hạ tầng giao thông. Những đường cao tốc mới được mở ra hằng ngày như mở thêm huyết mạch cho nền kinh tế. Những con đường như cánh tay khổng lồ nối liền bắc - nam, vòng quanh đô thị lớn, bắc qua bao núi đồi, vượt qua bao sông suối, đã biến ước mơ 3.000 km cao tốc thành hiện thực.

Vành đai 3 thành phố Hồ Chí Minh, vành đai 4 vùng thủ đô, các tuyến kết nối miền núi phía bắc, Tây Nguyên... tất cả đã tạo nên những “đại lộ của cơ hội”: cơ hội cho doanh nghiệp, cơ hội cho nông dân, cơ hội cho du lịch, xuất khẩu, đầu tư, cho mọi vùng đất vốn từng bị “cô lập” bởi hạn chế hạ tầng. [...]

(Trần Quang, Báo Nhân dân điện tử)

Thực hiện các yêu cầu:

Câu 1. Đoạn in đậm đầu văn bản thể hiện thông tin gì?

Câu 2. Chỉ ra 02 dữ liệu thứ cấp được sử dụng trong phần 3. Đại lộ của những cơ hội mới.

Câu 3. Phân tích tác dụng của biện pháp tu từ so sánh trong câu văn: Trên những đại lộ thênh thang, sắc áo đỏ sao vàng nối nhau như những dòng sông ánh sáng, chảy không ngừng giữa các tầng trời hội tụ

Câu 4. Nhận xét quan điểm của tác giả về những dấu ấn năm 2025 được thể hiện trong văn bản.

Câu 5. Từ văn bản, hãy nêu một tác động mà anh/chị cho là có ý nghĩa nhất đối với nhận thức của tuổi trẻ hiện nay (trình bày khoảng 7-10 dòng).

II. VIẾT (6,0 điểm)

Câu 1. (2,0 điểm)

Từ ngữ liệu ở phần Đọc hiểu, hãy viết đoạn văn nghị luận (khoảng 200 chữ) trình bày suy nghĩ của anh/chị về vấn đề: *Tuổi trẻ cần làm gì để cùng đi đến tương lai tươi sáng bằng chính đôi chân của mình?*

Câu 2. (4,0 điểm)

MỚI

Thế nào là mới, hỡi em?
 Có bao giờ cũ, ngày đêm, đất trời
 Bao giờ chẳng mới dòng đời
 Từ nơi vô tận đến nơi vô cùng!
 Vẫn là muôn thuở thủy chung
 Mầm non nảy lá, nên đồng tốt tươi
 Dù qua giông bão, quả rơi
 Thì từ đất, hạt đâm chồi lên xanh
 Và cây lại mọc ra cành
 Cho xuân trước lại hoá thành xuân sau.
 Như tình yêu ấy bền lâu
 Xa nhau rồi lại gần nhau, mặn nồng
 Tưởng như mới nở đóa hồng
 Hay dầu hương ủ từ lòng hoa xưa?
 Em ơi, đời mây gió mưa
 Tình ta vẫn mới, như vừa bén duyên!
 1991

(Tố Hữu², *Một tiếng đồn*, Thơ Tố Hữu, NXB Văn học, Hà Nội, 2017, tr.561)

Anh/chị hãy viết bài văn nghị luận (khoảng 600 chữ) phân tích giá trị nội dung và nghệ thuật của bài thơ trên. Liên hệ với ngữ liệu sau để rút ra sự khác biệt trong quan niệm về **cái mới** của hai nhà thơ.

“Chúng mình yêu rừng tự đấy yêu đi,
 Mang nếp sống thiên nhiên cả khi về thành phố,
 Không chịu nổi những tiện nghi chật chội
 Không trơn tuột phẳng phiu trong ý nghĩ vương vãi,
 Ghét cay đắng mỗi lời chài đá vô tình,
 Tiếc đứt ruột nếu từng ngày không đổi mới!”

(Bằng Việt³, trích *Thời lá đỏ*, Thơ Bằng Việt, NXB Văn học, Hà Nội, 2003, tr.251)

-----Hết-----

Thí sinh không sử dụng tài liệu. Cán bộ coi khảo sát không giải thích gì thêm.

²Tố Hữu (1920 – 2002) là cây đại thụ của thơ ca cách mạng Việt Nam. *Một tiếng đồn* là tập thơ mang đậm màu sắc suy tư, chiêm nghiệm về tình đời, tình bạn, thể hiện cái tôi đậm chất, sâu lắng.

³Bằng Việt (sinh năm 1941) thuộc thế hệ nhà thơ trưởng thành trong cuộc kháng chiến chống Mỹ. *Thời lá đỏ* được sáng tác năm 1979, thể hiện vẻ đẹp của người lính giàu lí tưởng sống, trở về với cuộc sống thời bình vẫn luôn mang khát vọng đổi mới.

ĐÁP ÁN THAM KHẢO

I. ĐỌC HIỂU (4,0 điểm)

Câu 1. Đoạn in đậm đầu văn bản thể hiện thông tin gì?

Đoạn in đậm đầu văn bản có vai trò **giới thiệu, khái quát nội dung chính của văn bản**. Đó là những ấn tượng nổi bật về năm 2025: một năm có nhiều dấu mốc đáng nhớ, vừa gọi lại lịch sử dân tộc, vừa mở ra những bài học và niềm tin cho hiện tại, tương lai.

Câu 2. Chỉ ra 02 dữ liệu thứ cấp được sử dụng trong phần 3. Đại lộ của những cơ hội mới.

Có thể chỉ ra 2 trong các dữ liệu thứ cấp sau:

- **Tăng trưởng GDP dự kiến hơn 8%, thuộc nhóm cao nhất trong khu vực và thế giới.**
- **Thu nhập bình quân đầu người đã tăng lên 5.000 USD.**
- **Tăng trưởng bình quân giai đoạn 2021-2025 đạt 6,3%.**
- **Ước mơ 3.000 km cao tốc thành hiện thực.**

Câu 3. Phân tích tác dụng của biện pháp tu từ so sánh trong câu văn:

“Trên những đại lộ thênh thang, sắc áo đỏ sao vàng nối nhau như những dòng sông ánh sáng, chảy không ngừng giữa các tầng trời hội tụ.”

Biện pháp so sánh **“sắc áo đỏ sao vàng nối nhau như những dòng sông ánh sáng”** có tác dụng:

- Gọi ra hình ảnh đoàn diễu hành hiện lên **rực rỡ, liên tục, sống động và tràn đầy khí thế**.
- Làm nổi bật vẻ đẹp **tráng lệ, hào hùng** của ngày hội lớn của dân tộc.
- Khơi dậy **niềm tự hào dân tộc**, cảm xúc xúc động, thiêng liêng trước hình ảnh đất nước.
- Tăng tính biểu cảm, giúp câu văn giàu hình ảnh, giàu chất thơ và có sức gợi mạnh.

Câu 4. Nhận xét quan điểm của tác giả về những dấu ấn năm 2025 được thể hiện trong văn bản.

Quan điểm của tác giả là **tích cực, lạc quan, tự hào và đầy tin tưởng**. Tác giả nhìn năm 2025 không chỉ như một mốc thời gian có nhiều sự kiện nổi bật mà còn là năm ghi dấu những thành tựu lớn của đất nước về chính trị, hành chính, kinh tế, hạ tầng và tinh thần dân tộc. Qua đó, tác giả bày tỏ niềm tin vào **nội lực dân tộc** và vào một **tương lai tươi sáng** của đất nước.

Câu 5. Từ văn bản, hãy nêu một tác động mà anh/chị cho là có ý nghĩa nhất đối với nhận thức của tuổi trẻ hiện nay (khoảng 7-10 dòng).

Tác động có ý nghĩa nhất đối với nhận thức của tuổi trẻ hiện nay là giúp người trẻ hiểu rõ hơn giá trị của **độc lập, tự do và trách nhiệm dựng xây đất nước**. Từ những dấu ấn của năm 2025, tuổi trẻ nhận ra rằng tương lai không tự nhiên mà có, mà được tạo nên bằng ý chí, bản lĩnh và sự nỗ lực của mỗi con người. Điều đó nhắc nhở thanh niên hôm nay phải sống có lí tưởng, biết tự lập, không ngại khó khăn, thử thách. Đồng thời, người trẻ cần nuôi dưỡng lòng yêu nước bằng hành động cụ thể như học tập nghiêm túc, rèn luyện kĩ năng, sống có trách nhiệm với cộng đồng. Khi hiểu mình đang thừa hưởng thành quả từ bao thế hệ đi trước, tuổi trẻ sẽ biết trân trọng hiện tại và quyết tâm đóng góp cho đất nước.

II. VIẾT (6,0 điểm)

Câu 1 (2,0 điểm)**Dàn ý đoạn văn nghị luận khoảng 200 chữ**

Đề: Tuổi trẻ cần làm gì để cùng đi đến tương lai tươi sáng bằng chính đôi chân của mình?

1. Mở đoạn

Giới thiệu vấn đề: Tuổi trẻ là quãng đời đẹp nhất để học tập, rèn luyện, khẳng định bản thân. Muốn đi đến tương lai tươi sáng, người trẻ phải bước đi bằng chính năng lực và bản lĩnh của mình.

2. Thân đoạn**a) Giải thích**

• “Đi đến tương lai tươi sáng bằng chính đôi chân của mình” nghĩa là sống **tự lập, chủ động, nỗ lực vươn lên**, không ỷ lại, không phụ thuộc.

• Đó là hành trình tự mình học hỏi, rèn luyện, vượt khó để tạo dựng tương lai.

b) Tuổi trẻ cần làm gì

• **Xác định lí tưởng sống đúng đắn**, có mục tiêu rõ ràng.

• **Chăm chỉ học tập, rèn luyện tri thức và kĩ năng** để thích ứng với cuộc sống hiện đại.

• **Nuôi dưỡng ý chí, bản lĩnh**, không ngại thất bại, dám đương đầu thử thách.

• **Sống có trách nhiệm** với bản thân, gia đình, cộng đồng và đất nước.

• **Không ngừng đổi mới bản thân**, biết tiếp thu cái mới nhưng vẫn giữ các giá trị tốt đẹp.

• **Biến tình yêu nước thành hành động cụ thể**: học tốt, lao động tốt, cống hiến, phụng sự.

c) Mở rộng

• Phê phán những người trẻ sống thụ động, lười biếng, dựa dẫm, thiếu ý chí vươn lên.

3. Kết đoạn

Khẳng định: Tương lai tươi sáng chỉ đến với những người trẻ biết tin vào chính mình, bền bỉ nỗ lực và sống có trách nhiệm.

Đoạn văn mẫu tham khảo

Tuổi trẻ cần biết đi đến tương lai tươi sáng bằng chính đôi chân của mình, nghĩa là phải sống tự lập, chủ động và không ngừng nỗ lực để tạo dựng cuộc đời. Mỗi người trẻ trước hết cần xác định cho mình một mục tiêu sống đúng đắn, từ đó có động lực học tập và rèn luyện. Trong thời đại hôm nay, tri thức, kĩ năng, khả năng thích ứng và tinh thần đổi mới là những hành trang rất quan trọng. Tuy nhiên, chỉ giỏi thôi chưa đủ, tuổi trẻ còn phải có ý chí, bản lĩnh, dám vượt qua khó khăn và không sợ thất bại. Bên cạnh đó, người trẻ cần sống có trách nhiệm với bản thân, gia đình và xã hội, biết biến lòng yêu nước thành những việc làm thiết thực. Thực tế cho thấy, không ai có thể trưởng thành nếu mãi dựa dẫm vào người khác. Vì vậy, tuổi trẻ muốn

chạm tới tương lai tốt đẹp thì phải tự mình bước đi, tự mình cố gắng và tự mình khẳng định giá trị của bản thân. Chính nghị lực và sự kiên trì hôm nay sẽ làm nên thành công của ngày mai.

Câu 2 (4,0 điểm)

Dàn ý bài văn nghị luận khoảng 600 chữ

Đề: Phân tích giá trị nội dung và nghệ thuật của bài thơ *Mới* (Tố Hữu). Liên hệ ngữ liệu của Bằng Việt để rút ra sự khác biệt trong quan niệm về *cái mới* của hai nhà thơ.

1. Mở bài

- Giới thiệu Tố Hữu là nhà thơ lớn của thơ ca cách mạng Việt Nam.
- Bài thơ **Mới** thể hiện suy tư sâu lắng, giàu chiêm nghiệm về cuộc sống và tình yêu.
- Nêu vấn đề: bài thơ mang đến một quan niệm đẹp về “cái mới”, đồng thời có thể đối sánh với quan niệm của Bằng Việt để thấy nét gặp gỡ và khác biệt.

2. Thân bài

a) Khái quát nội dung bài thơ

Bài thơ suy ngẫm về “cái mới” trong dòng chảy của sự sống, thiên nhiên và tình yêu. Theo Tố Hữu, cái mới không hoàn toàn tách rời cái cũ mà nảy sinh từ **sự vận động tuần hoàn, tái sinh và tiếp nối bền bỉ của đời sống**.

b) Phân tích nội dung

Luận điểm 1. Cái mới được nhìn nhận trong quy luật vận động vô tận của cuộc đời

- Mở đầu bằng câu hỏi: “*Thế nào là mới, hỡi em?*”
- Nhà thơ đặt ra vấn đề một cách tự nhiên, gần gũi mà giàu triết lí.
- Các hình ảnh: *ngày đêm, đất trời, dòng đời* cho thấy cuộc sống luôn vận động không ngừng.
- Cái mới hiện ra như một thuộc tính của sự sống: đời sống luôn đổi thay, luôn tiếp diễn.

Luận điểm 2. Cái mới nảy sinh từ sự tiếp nối, hồi sinh của thiên nhiên

- Các hình ảnh: *mầm non nảy lá, nên đồng tốt tươi; quả rơi; hạt đâm chồi lên xanh; cây lại mọc ra cành*.
- Thiên nhiên vận động theo chu trình sinh sôi, tái tạo.
- Qua đó, nhà thơ khẳng định: cái mới không phải phủ nhận sạch trơn cái cũ, mà là **sự hồi sinh từ nền tảng cũ**, là sức sống bền bỉ vượt qua giông bão.

Luận điểm 3. Cái mới còn là sự tươi nguyên, bền vững của tình yêu

- Từ thiên nhiên, bài thơ chuyển sang tình yêu.

- Dù trải qua xa cách, biến thiên, tình yêu vẫn “mới”, vẫn nồng nàn như buổi đầu.

- Những câu thơ cuối:

o “*Tưởng như mới nở đóa hồng*”

o “*Tình ta vẫn mới, như vừa bén duyên!*”

- Quan niệm của Tố Hữu: cái mới có thể nằm ngay trong **sự thủy chung, bền chặt**, trong giá trị lâu bền của tình cảm con người.

c) Giá trị nghệ thuật

- Thể thơ **lục bát** ngọt ngào, giàu nhạc điệu.
- Giọng điệu **tâm tình, đầm thắm, sâu lắng**, giàu tính chiêm nghiệm.
- Hình ảnh thơ gần gũi, giàu sức gợi: thiên nhiên, mầm cây, hạt giống, mùa xuân, đóa hồng...
- Sử dụng hiệu quả:

o **câu hỏi tu từ**: gợi suy ngẫm,

o **điệp từ, điệp cấu trúc**: nhấn mạnh ý thơ,

o **ẩn dụ, biểu tượng**: làm sâu sắc tư tưởng.

- Kết hợp hài hòa giữa **trữ tình** và **triết lí**.

d) Liên hệ với ngữ liệu của Bằng Việt: sự khác biệt trong quan niệm về “cái mới”

Điểm gặp gỡ

- Cả hai nhà thơ đều đề cao “cái mới”.
- Đều xem đổi mới là biểu hiện của sức sống, của khát vọng sống tích cực.

Điểm khác biệt

- **Tố Hữu:**

Nhìn cái mới trong sự **tiếp nối, kế thừa, tuần hoàn và hồi sinh** của sự sống. Cái mới có thể nảy nở từ cái cũ, từ sự thủy chung, bền vững.

- **Bằng Việt:**

Nhìn cái mới như một **đòi hỏi phải đổi thay mỗi ngày**, chống lại sự trì trệ, bằng phẳng, ươn lười. Cái mới gắn với tinh thần hành động, bứt phá, không chấp nhận sự cũ kĩ trong nếp nghĩ và lối sống.

Đánh giá

- Quan niệm của Tố Hữu thiên về **chiêm nghiệm, bền sâu, nhân văn**.
- Quan niệm của Bằng Việt thiên về **thức tỉnh, thôi thúc hành động, giàu tinh thần đổi mới**.

- Hai quan niệm bổ sung cho nhau, giúp con người hiểu đúng hơn về ý nghĩa của cái mới trong đời sống.

3. Kết bài

- Khẳng định bài thơ **Mới** là một thi phẩm giàu chất triết lí và cảm xúc.
- Tố Hữu đã đem đến một cách nhìn đẹp đẽ, sâu sắc về cái mới: cái mới không chỉ là thay đổi mà còn là sự sống luôn tái sinh, tình yêu luôn tươi trẻ.
- Liên hệ với Bằng Việt càng giúp thấy rõ hơn về phong phú của tư duy thơ ca về “cái mới”.

Bài làm mẫu ngắn gọn cho Câu 2

Bài thơ **Mới** của Tố Hữu là một thi phẩm giàu chất suy tư, thể hiện quan niệm sâu sắc của nhà thơ về cái mới trong cuộc đời. Mở đầu bài thơ, tác giả đặt ra câu hỏi: “*Thế nào là mới, hỏi em?*”. Câu hỏi ấy không chỉ để hỏi mà còn để gợi suy ngẫm. Theo mạch cảm xúc của bài thơ, cái mới trước hết được nhìn nhận trong quy luật vận động vô tận của cuộc sống. Ngày đêm, đất trời, dòng đời luôn luân chuyển, tiếp nối, vì thế cuộc sống không ngừng đổi thay.

Từ quy luật chung ấy, Tố Hữu hướng ngòi bút vào thiên nhiên. Những hình ảnh như *mầm non nảy lá, hạt đâm chồi lên xanh, cây lại mọc ra cành* cho thấy sức sống mãnh liệt và khả năng tái sinh bền bỉ của tạo vật. Dù trải qua giông bão, quả rơi, sự sống vẫn tiếp tục đâm chồi nảy lộc. Qua đó, nhà thơ gửi gắm một quan niệm rất đẹp: cái mới không nhất thiết phải đoạn tuyệt với cái cũ, mà có thể được sinh thành từ chính sự tiếp nối, hồi sinh và phát triển.

Không chỉ dừng ở thiên nhiên, bài thơ còn mở rộng suy tưởng đến tình yêu. Tình yêu chân thành, bền vững dù đi qua bao gió mưa vẫn giữ được vẻ tươi mới như thuở ban đầu. Câu thơ “*Tình ta vẫn mới, như vừa bén duyên!*” là một phát hiện tinh tế và giàu cảm xúc. Với Tố Hữu, cái mới có thể hiện diện ngay trong sự thủy chung, bền lâu của tình cảm con người.

Bài thơ thành công ở thể lục bát mềm mại, giọng điệu tâm tình sâu lắng, hình ảnh gần gũi mà giàu sức gợi. Chất trữ tình hòa quyện cùng chất triết lí giúp bài thơ vừa ngọt ngào vừa sâu sắc.

So với đoạn thơ của Bằng Việt, có thể thấy cả hai nhà thơ đều trân trọng cái mới, nhưng quan niệm không hoàn toàn giống nhau. Nếu Tố Hữu nhấn mạnh cái mới trong sự tiếp nối, hồi sinh và bền vững, thì Bằng Việt lại nhìn cái mới như một yêu cầu đổi thay mạnh mẽ từng ngày, chống lại sự trì trệ, cũ mòn. Một bên thiên về chiều sâu chiêm nghiệm, một bên thiên về tinh thần thức tỉnh và hành động. Chính điều đó làm nên sự phong phú trong cách nhìn của thơ ca về cuộc sống.

